

Ročník XXII.

prosinec 2013

číslo 12

Skloň se k očím dětí, nalezněš vše,

zem i sen, nebe, zvěř i vodu.
 Oči vyrvaných z hnízd. Děti!
 Dlouhý štědrý vlak táhne jim v srdcích,
 roztrásá lůžka a hřeje.
 Kostka cukru veliká jako dům,
 krajíc chleba dlouhý jako řeka.
 Co neukojí dětskou duši?

Živote, smiluj se nade mnou
 a dej mi sílu, abych vyzpíval
 tuto touhu, abych ji zachoval
 tak čistou, a podaruj slovem
 tak spravedlivým, jako je čistý
 a spravedlivý jejich sen.

Jiří Kolář

Úvodem

Co můžeme udělat pro Ukrajince usilující o místo v Evropě? Když nás nic nenapadá, radíme se v modlitbě ...

Státníci budují státy na velkých idejích. Naši politici státníky nejsou, evropské ideje ale přesto mohou udržet osobnosti, které podle nich žijí a prosazují je.

Strach a lež patřily mezi 9 hlavních hříchů, než je papež Řehoř vyřadil; škoda.

Zemřela paní Natalie Gorbaněvská. M. Zeman byl vícekrát vyzýván, aby ji vyznamenal. Marně. Vyznamenal ji jen rektor UK Václav Hampl, jako jediný z vysoce postavených Čechů. Zatímco prezident ČR, premiér a předseda Senátu poslali pozůstalým jen kondolence, polský velvyslanec jim předal jménem polského prezidenta nejvyšší polský řád Čestné legie Polonese - „za hrdinský postoj k okupaci Československa v r. 1968“. V Letohradě jsme v sobotu před kostelem zapálili svíce a v neděli při bohoslužbě jsme na paní Gorbaněvskou mysleli.

V Adventu se chceme více otevřít Kristu, víc se podle něj řídit.

/v

VÁNOČNÍ HLEDÁNÍ

Vánoční hledání začíná v obchodech. Už během roku je možno objevit vhodné dárky pro rodinu či pro přátele. Pak přijde čas, kdy děti začnou hledat v kalendáři vánoční prázdniny. Po skříních se hledají ukryté dárky. Hledá se, kde budou vystaveny Betlémy. Taky kostely s „hezkou“ půlnoční. Svědomití křesťané hledají v adventu zpovědníka. A skončí to hledáním Ježíška v jesličkách.

Jenže jsou takoví, co Ježíška hledají v církvi. To jsou ti nároční, ti duchovně dospělí. Sokrates hledal Člověka za bílého dne s lucernou v ruce. Jemu se podobá i takový hledáč Ježíše v církvi. Sokrates dopadl špatně, dnešní hledáč Krista v církvi to má lehčí. Vezmu mu pouze slovo, aby „nedělal rozvrat v církvi“. Hledej pěkně Ježíška v jesličkách a dej církevním tatíkům pokoj!

Immanuel Kant říká: „Je tak pohodlné být nedospělý...“

Jan Rybář

Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Mi 6,8)

Církev, to jsi ty a já, to jsme my v Kristu a Kristus v nás.

Antonín Mandl

Ani papež nemůže vyloučit dialog, a to ve svém vlastním zájmu: jinak se jeho působení octne v neskutečnosti, bylo by podstatně pravdivé, ale existenciálně neúčinné. Proto lid Boží je základní součástí života církve.

Antonín Mandl

 Karel Čapek, který se měl za nezabooha, jednou řekl své ženě: „... já se nemodlím, ale vždy se ohlížím přes rameno, jestli se mnou Pán Bůh souhlasí.“

ADVENT

Při křtu vyznáváme, že se sami neubráníme zlu a prosíme Boha o pomoc. Byli jsme „ponořeni“ nejen do vody, ale do Ducha, Boží náruč nám je stále otevřená. Celý život se do ní uchylujeme a objevujeme Boží porozumění, blízkost i pomoc. Bůh nám dal své slovo: „Sedmasedmdesátkrát se nad vámi budu smilovávat“.

Advent je nám přípravou pro další přiblížování se Kristu. Každý jeho týden nám nabízí program.

1. týden

– Ježíš nám ukázal jak se chovat, aby nám bylo spolu dobře. Pozval nás do své rodiny a vyučuje nás co je nejdůležitější, abychom si dobré vztahy uchovali a navždy o sebe stáli.

2. týden

– I „Izrael“ se může zahledět jen do sebe a točit se v kruhu okolo svého náboženského provozu jako auto se zamknutým volantem. Jan, syn Zachariášův říká: „Jdete na opačnou stranu od Boha a obraťte se.

A udělejte v sobě Bohu cestu, aby se k vám mohl dostat.

3. týden

– I Marie a Josef se potřebovali domluvit s Bohem a mezi sebou, aby spolu mohli sloužit Mesiáši. Vzájemné porozumění patří mezi naše největší bohatství. Doma pořádáme rodinné konference. Nejprve se zeptá tatínek maminky, co by si od něj přála, co by měl na sobě změnit. Pak se zeptá děti, co by si od něj přály. Děti třeba řeknou: Aby ses nám víc věnoval. A tatínek řekne: „Dobrá, v pondělí večer budeme hrát pexeso, ve středu vám budu číst pohádku a v sobotu si budeme povídat o božím přátelství k nám“. Pak se zeptá maminka. Když děti povyrostou – děti chtějí být velké – začnou se ptát rodičů a sourozenců, co by si od nich přáli.

4. týden

– Slavení velkých svátků jako jsou Vánoce je náročné. Po vánocích a dovolené bývá nejvíce rozvodů, lidé do nich vkládají přehnaná očekávání. Ve všedních dnech už žít umíme, ale naložit s výjimečným časem není tak snadné, jak bychom si mysleli. I v nejlepších rodinách se může o svátcích něco pokazit. Proto si v rodinné poradě řekneme, co je nejdůležitější, co si kdo vezme na starost, na co si budeme dávat pozor, čeho se vyvarujeme. Každý můžeme přispívat k dobré náladě.

Ježíš byl také dítětem, ale brzy nás přerostl. Dávno se už od něj necháme vyučovat, uzdravovat a pozvedat. Jeho přátelství nás obohacuje a povzbuzuje.

Advent a Vánoce nás vybaví do dalšího roku, abychom žili důstojně jako svobodní lidé a synové a dcery Boží. /v

MÁM PAPEŽE

Jsem bez vyznání, a vnitřní záležitosti katolické církve mne proto vždy nechávaly chladným. Habemus papam tak pro mne vždy bylo pouhé habent (oni mají) – o mého papeže tu vskutku nešlo.

Překvapené nadšení, které nejen ve mně vyvolává papež František, vypovídá mnoho nejen o stavu katolické církve, ale i o stavu našeho světa. Tu se papež vydá uctít památku uprchlíků, již umírají na dohled břehů vysněné Evropy (a jsou málokdy katolíky), tu zdvihne telefon, aby utěšil ženu, kterou opustil muž, s nímž čeká dítě, a slíbil jí, že je pokřtí. I ono velikonoční mytí nohou náhle přestává být formálním rituálem a je znovunaplňováno původním poselstvím. Není divu, že se italské kostely znovu zaplňují.

Žijeme ve světě, který patos odmítá natolik, že „patetický“ už i v češtině začíná znamenat „ubohý“. Ve světě, který si plete idealismus s naivismem. Ve světě, ve kterém se považuje za dětinské usilovat o naplňování ideálů, protože přece každý dospělý ví, že to „tak nefunguje“. Klasickou terminologií je náš svět jen logos a v kultivovanějších společnostech snad občas étos. Šťěstí společnosti se měří růstem hrubého domácího produktu, jako by spočívalo v tom, že budeme mít a spotřebovávat stále víc a stále dražšího.

Vyprávění o lidech, kteří takoví nebyli, odmítáme jako pohádky a kýč. A jsou-li příliš posvátná, usilovně je vyprazdňujeme v rituálech, jakými jsou Vánoce či Velikonoce.

Papež František bere Nový zákon vážně. Nikoli ovšem jako soubor látky k intelektuální spekulaci nebo jako kostratý předpis pravidel chování. Přistupuje k Novému zákonu srdcem a vybírá z něj to nejdůležitější: lásku k bližnímu, která je pro něj opravdovou, nepředstíranou láskou a směrnicí všeho jednání. Kdyby to nebyla pravda, byl by to kýč. Je-li to ovšem skutečné, je to zneklidňující i útěšné zároveň.

Zneklidňující, neb nás to usvědčuje z pohodlnosti, nesnažíme-li se sami alespoň občas

a alespoň na chvilku být dobrými a lepšími lidmi. A útěšné, když nám to ukazuje, že to opravdu jde, že takoví lidé žijí a nejsou jen v pohádkách. A že se dokonce, světe, div se, mohou stát třeba i samotným papežem.

Habeo papam. R. Pelikán, autor je právník
Respekt 48/2013

Když ...

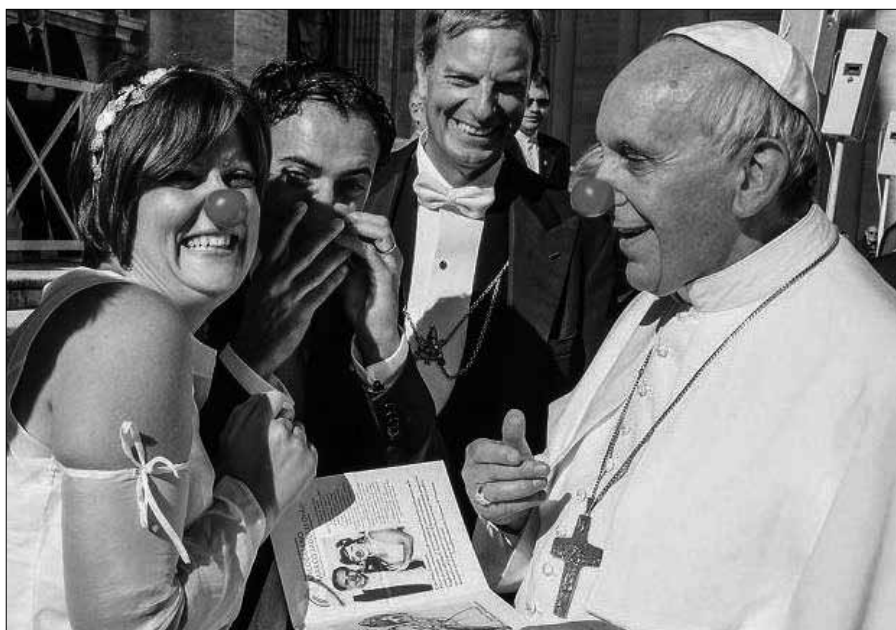
Když bezhlavost svým okem klidně měříš, ač tupen, sám že nejsi bezhlavý, když, podezříván, pevně v sebe věříš, však neviníš svých soků z bezpráví, když čekat znáš, ba čekat beze mdloby, jsa obelháván, neupadat v lež, když, nenáviděn, sám jsi beze zloby, slov ctnosti nadarmo však nebereš,

když umíš snít a nepodlehnout snění, když hloubat znáš a dovedeš přec žít, když proti triumfu i ponížení jak proti svůdcům spolčeným jsi kryt, když nezoufáš, nechť pravdivá tvá slova lstí bídáků jsou poslapána v kal, když hrouť se tvé stavení a znova jak dělník v potu lopotíš se dál,

když spočítat znáš hromadu svých zisků a na jediný hod vše riskovat, zas po prohře se vracet k východisku a nezavzdychnout nad hořem svých ztrát, když přinutit znáš srdce své a činy, by s tebou vytrvaly nejvčetně, ač tep a pohyb uniká ti živý a jen tvá vůle káže „Vytrvej!“;

když něhu sneseš přílišnou i tvrdost, když svůj jsi, všem nechť druhem jsi se stal, když, sbratřen s davem, uchováš si hrdost a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král, když řekneš: „Svými vteřinami všemi mně, čase, jak bych závodník byl, služ!“; pak pán, pak vítěz na širě jsi zemi — a co je víc: pak, synu můj, jsi muž!

Rudyard Kipling

PĚT RADOSTÍ NATALJI GORBANĚVSKÉ

Dozvěděl jsem se to brzy ráno, vlastně ještě v noci. Jako každý den posledních týdnů jsem otevřel facebookový profil Natalia Gorbanevskaya. Stálo tam: „Dne 29.listopadu 2013 v Paříži zemřela Natalja Jevgenjevna Gorbanevská. Ve spánku. Doktor říká, že se to stalo ráno. Poslední, kdo ji před jejím skonem viděl, jsem byl já, Anatolij Kopejkin, přítel. Bylo to 28.listopadu přibližně ve 23,30. V té době jsem u ní žádné příznaky slabosti nepozoroval. Sedím v bytě Natalji Jevgenjevny. Leží tři metry ode mne: usnula na pravém boku, pěstičku přitisknutou k tváři. A tak tam leží. Pod přikrývkou.“

Počítač byl s ním a zesnulou paní Nataljou v jedné místnosti. Je v řádu věcí, že zdrcený neznámý přítel paní Gorbanevské informoval svět o její smrti prostřednictvím facebooku přímo od jejího smrtelného lože. „Facebook zmenšuje svět,“ říkala. „Můžete svět pozorovat v přímém přenosu“. Facebook a vůbec internet byl velkou radostí paní Gorbanevské. Spojoval ji s přáteli, se světem i s nepřáteli. Dal jí možnost překládat, šířit poezii, psát ostré blogy a bránit ty, jejichž práva jsou v dnešním Rusku pošlapávána. Pomáhal ji bránit svobodu slova. „Svoboda slova je dnes značně omezena. Kdo si ji dovolí, je pronásledován dokonce i na síti. Víme o případech, kdy jsou stíháni bloggeři. Je velice málo svobodných tištěných médií. De facto nemáme svobodnou televizi,“ říkala letos v létě.

Vášní Natalji Gorbanevské byly cigarety. Tu poslední určitě vykouřila v noci ze čtvrtka na pátek. Před časem, po prvním infarktu, ji lékaři zakázali kouřit. Nikotinovou náplast na zádech nenáviděla a příkaz lékařů porušovala tím, že s radostí přijímala kuřácké návštěvy nebo si zaskočila k přátelům na ogoňok, dát si šluka. V říjnu, když přijela do Prahy, jsme byli, spolu s jejími dalšími českými přáteli z dávných sovětských dob, v restauraci. Viděl jsem tu úlevu v jejich očích, když před ní vrchní postavil popelník. Kouřila davidoffky. Za dob hlubokého samobrežněví Leonida Iljiče kouřila ve vězení papírosy bělomorkanál. I to je pro vášnivého kuřáka pokrok.

Radostí i žalostí byly pro Natalju Jevgenjevnu Československo a Česko. Občas v Moskvě zavítám na Rudé náměstí ke kamenné kruhovitě vyvýšenině blízko chrámu Vasila Blaženého. Jmenuje se lobnoje město. Pranýf. Tenkrát 25.srpna 1968, čtyři dny po okupaci Československa, tu na pranýř hrstka statečných Rusů postavila celé sovětské komunistické impérium. Bylo jich osm. Jedna z nich byla Natalja Jevgenjevna. Nápis „Za naši

a vaši svobodu“ nedržela paní Natalja dlouho. Po několika minutách všechny sebrala KGB. Většina skončila v pracovních táborech a ve vyhnanství. Paní Gorbanevská ve vězeňské psychiatrické léčebně; jen schizofrenik přeci může tvrdit, že se statečná sovětská armáda dopustila zločinu. Zaslouží si co nejtvrdší léčbu. O tom, co osmička učinila jsme se dozvěděli mnohem později ze Svobodné Evropy, nebo z Hlasu Ameriky. Doslova nás omráčila statečnost těch lidí. Nasazovali životy pro malou zemičku uprostřed Evropy, kterou ani nikdy nenavštívili. Za vysokou cenu osvobodili sebe, Rusko i nás v Československu od strachu. Dobrovolně snímali hřích ze svého zmučeného národa a nás vytahovali z jámy beznaděje.

Karlova univerzita udělila paní Gorbanevské pětáctýřicet let po moskevském protestu Zlatou medaili UK. Vlastenecky sál Karolina byl nabitý. Když Natalja vstoupila, sál povstal a tleskal, dokud malá dáma nedošla ke stolu za nímž stál rektor. Viděl jsem jí do tváře. Měla radost. Jsem rád, že to byla právě Karlova

univerzita, která, na rozdíl od politiků, dokázala paní Gorbanevskou vyznamenat. Akademici alespoň částečně sejmuli dluh, který jsme vůči osmi statečným měli.

Natalja Jevgenjevna byla především překladatelkou z polštiny, ale rozuměla česky a znala českou literaturu. Obdivovala a ctěla Karla Čapka. S úžasem jsem zjistil, že znala i slavný citát z posledního sloupku v Lidových novinách, který Čapek napsal před hitlerovským vpádem: „Musí být stále opakováno, že zločin je zločin a nesmíme dopustit, aby byl mravní řád na svou dobu suspendován.“

Paní Gorbanevská měla ráda svou pravivost a netajila se s ní. Při poslední návštěvě Prahy dávala jasně najevo, ke které části po-

ANTONÍN ŠVEHLA (+12.prosince 1933)

„Naši osvoboditelé Masaryk a Wilson, nesmí být zklamáni ve svém přesvědčení, že dobyli svobody lidu, který dovede sám sobě vládnouti.“ (1918)

„Postaví-li se Němci na půdu našeho státu, neexistuje pro mě německá otázka. Podepíší jim prázdný list, a ať si tam napíší, co chtějí.“ (1918)

„Prezidentem jest a bude T.G.Masaryk. Kdo je proti tomu, zaslouží pár facek, a já jsem ochoten mu je sám dát.“ (1927)

„Demokracie není jen právo, ale také povinnost. Pečlivě volte své vůdce, kterým svěrujete své osudy.“

„Bohatí nemohou pychnout v přepychu a chudí nemohou zoufat v nedostatku. Probuďte své srdce a své svědomí, abychom v nich měli nejbezpečnější kompas.“

(k 28.říjnu 1932 – v době nejhlubší krize)

„Je nutno držet demokracii za každou cenu a Němce ve vládě.“ (8.9.1933)

„Jsme krajní bašta západní demokracie: to znamená, že musíme vydržet.“ (1933)

„Nehájil úzké stranickosti, neboť dorůstal a dorostl ve státníka v našich poměrech formátu nezvykle velikého.“

(T. G. Masaryk o Švehlovi)

„Jeho chápání role vůdce nejsilnější politické strany jako služebníka státu, nikoliv vlastní strany, je dodnes řídkým jevem, v zemích postkomunistických jevem prakticky neznámým.“

(J. Hanák, Lidové noviny 11.12.1993)

vybral: Zdeněk Hübner

litického spektra se v Česku kloní. Netoužila po vysokém státním vyznamenání. A s velkorysostí a skromností sobě vlastní nekomentovala udívené poznámky tisku i svých přátel, kteří navrhovali, aby jí prezident republiky udělil Řád Bílého lva.

Radost ze svobody. Podivuhodně dokázala v Praze říci: „Tenkrát jsme byli na Lobném místě svobodní. Byli jsme šťastní.“ Paní Natalja zemřela v den, kdy na Kresčatík v Kyjevě mířily první desetitisíce lidí. Někteří nesli větu, kterou před pětáctýřiceti lety vymyslela: „Za naši a vaši svobodu“.

Před chvílí jsem si otevřel facebookovou stránku Natalia Gorbanevskaya. Napsal jsem na její zeď tento facebookový status: „Milá moje Nataljo Jevgenjevno, byla jste pětáctýřicet let součástí mého života. Děkuju. Přejju Vám dobré a silné nebeské wi-fi. Ještě budeme vaše vzkazy potřebovat.“ PS: Dnes už je na Kresčatiku půl milionu Ukrajinců.

Jaromír Štětina, Hospodářské noviny

ZA SMRT KOMUNISTICKÝCH POHRANIČNÍKŮ MOHOU PŘEDEVŠÍM SAMI ŠÉFOVÉ KSČ

Klub českého pohraničí podal trestní oznámení na neznámého pachatele, který na Jindřichohradecku zničil pomník zastřeleného pohraničnicka Adama Rusa. Takových případů je víc.

Problém s pomníky pohraničnicků je jinde, než v jejich ničení. Předně je sporné, že by nějaké takové měly existovat. Pohraničníci sami v tom byli zřejmě často nevině, prostě museli narukovat. To ale nic nemění na tom, že sloužili režimu, který se neštítel vraždit vlastní lidi jen za to, že chtěli opustit zemi. Za normálních poměrů by prostě vzali doklady a odjeli. Komunisté se ale rozhodli, že nikoho ven jen tak nepustí. Pohraničníci nás nebránili před nějakým vnějším nepřítelem. Smyslem železné opony bylo, aby se naši občané nedostali ven.

Svoboda pohybu, svoboda opustit svou zemi a moci se do ní vrátit, je základní lidské právo. To pochopitelně bolševik nemohl strpět, protože by mu tady zřejmě nikdo soudný nezůstal. Ti, kdo chtěli ven, nebyli žádní zločinci. Potajmu museli utíkat třeba i příslušníci zahraniční armády z doby druhé světové války, protože by je tady režim zavřel. Mnoho lidí bylo zavřeno jen za to, že patřili k nějaké společenské skupině: soukromí zemědělci, skauti, členové nekomunistických stran, duchovní. Neměli ani právo se spasit útekem. Pokud je někdo držen ve velkém koncentráku, jako byla tehdejší ČSSR, má právo utéct. Pokud mu zločinný režim brání v útěku silou, má také právo použít sílu. Přesto musíme i skoro čtvrt století po pádu nelegitimního režimu poslouchat nabubřelé chvástání těch, co tehdejší vraždění schvalují a oslavují: „Jsme hrdí na všechny občany naší společné vlasti Čechů a Slováků, kteří věnovali své síly, zdraví a životy budování, obraně a ochraně sociálně spravedlivé společnosti. Jsme hrdí na svou minulost“ píše se v prohlášení Klubu českého pohraničí.

Když už pomníčky pohraničnickům, mělo by na nich být napsáno, že zemřeli zbytečně a že za jejich smrt mohou především šéfové KSČ, kteří je do této nemorální role postavili.

Jan Jandourek, Reflex 19.11.2013

DOBŘE CHUTNÁNÍ, A BEZ POVÍDÁNÍ!

Nevyměňujeme skutečný život za jídlo? Není nám milejší než zázitky a prožitky? A není překotný rozvoj a kult kulinářství v Česku jen odrazem čistého konzumu? Na tyto otázky má náš nejlepší specialista na výživu a zdravý životní styl Petr Havlíček jasně, trochu nemilodárně odpovědi.

Obecně platí, že bychom měli dobře jíst, často sportovat a hodně spát. V čem z toho my Češi nejvíc pokulháváme?

Úplně ve všem. Jsme tak zasaženi konzum-

ním způsobem života, že se přejídáme večer u televize nebo v restauracích, abychom zapomněli, že už nemáme sílu mít pestrý život. Dostali jsme se do zvrácené fáze, kdy někam jet, na něco nového se podívat nebo něco zažít znamená přílišný výdej energie. Jet na výlet, zaběhat si s kamarády, vzít dítě na výstavu je pro nás příliš vyčerpávající a neefektivní. Už nejsme schopni zvládat stresy, nejsme na to nakódováni. Seběmenší blbost pro Západoevropana, nejen pro Čecha, rovná se vyšinutí z normy. Odebírá mu energii, tak se často radši schová doma u jídla.

Čím to, že tak špatně snášíme stres?

Na tuto otázku jsou už i psychologické studie: zmizely nám ze života války, hladomor a epidemie. Tedy zásadní stresové faktory, které rozhodovaly o našem bytí a nebytí. A tehdy člověk bojoval o holý život, nic jiného nebylo důležité. Dnes je zásadní jen fakt, že si nemůžu koupit stejnou televizi jako soušed. Už z toho je většina lidí ve smyku.

Jak se vám za těch dvacet let, co děláte živového poradce, změnilo složení klientů?

Poměrně výrazně stoupá počet mužů. Nadpoloviční většina z nich jsou vyřízení chlapi v manažerských pozicích, je jim mezi pětatřiceti a padesáti. Unavení, mají řadu metabolických onemocnění, tlustí. Začínají jít dolů s pracovním výkonem a možná se jako nadšamci přestávají cítit i v manželství.

Slyšíte od nich, že odmítnout jídlo na pracovních obědech či večerích jednoduše nejde?

Tak zaprvé: dobrý manažer při jídle nepracuje. Oběd je oběd, je nutné si u něj odpočinout, ať si myslí, kdo chce, co chce. Při jídle mám energii čerpat, abych ji mohl uskladnit a následně využívat, ne se zabývat pracovními otázkami. Buď odpočívám, nebo vydávám – obojí najednou nejde. Pracovní obědy i večere jsou tedy principiálně neskutečná hloupost. A navíc, u nás když budu chtít někoho umrtvit na obchodním jednání, docílím toho, aby přestal být ostražitý, vezmu ho na klasické knedlo-vepřo-zelo. Do půl hodiny bude nepoužitelný.

Co bychom tedy měli dělat u dobrého jídla?

Pamatujete, jak jsme se ve školce učili „Dobré chutnání a žádné povídání“? Oběd by měl být fakt klidový. Neříkám, že úplně beze slov, ale probíhat by měla klidná konverzace, aby si člověk fyzicky odpočinul.

Ale chceme svým pracovním partnerům přiznávat, že držíme dietu?

To je další česká hloupost: bát se, co si o nás budou myslet ostatní. Na západ od našich hranic je to přece naopak přednost – když se hlídám v jídle, dávám tím najevo, že se o sebe starám, záleží mi na sobě, stravuji se způsobem, který je pro mě vhodný. Stoupnu tím v ceně u konkurentů i u kolegů.

Jsou na tom vaši klienti bídně i psychicky?

Osmdesát procent určitě. Obecně totiž platí, že člověk, který je sám se sebou v souladu, má se rád, bývá i relativně zdravý a v kondici.

Souvisí to také s tím, jaké měl dětství. Ovšem lidí, kteří měli šťastné dětství, je v naší zemi, bohužel, opravdu málo – obávám se, že procento zoufalých dětí bude čím dál vyšší.

Čím to?

Generálně chybí vzor chlapa, otce. Ten jednoduše vymizel. Zdá se mi, že nám tady narůstají spíš takoví babochlapíci, a ženy se tomu holt musejí přizpůsobovat a přebírat povinnosti za muže. Kluk byl ještě před druhou světovou válkou vychovávaný k tomu, aby přežil, byl schopen se ubránit, uhlájl si svůj majetek a svou rodinu. Dnes už se nechodí ani na vojnu, muži jsou totálně neodolní, snaží se co nejdéle zůstat u maminek. Většinou tyhle informace neslychám od mužů, ti se nepřiznají, ale u žen často dojdeme k tomu, že jejich neštěstí ve své podstatě pramení z faktu, že mají doma slabocha.

Fungujete taky trošku jako psychoterapeut?

Nefunguju jako psychoterapeut, my ho tady na našem pracovišti přímo máme. Těch osmdesát procent mé klientely totiž řeší nějaký vnitřní problém. Na prvním místě bývá obrovský pracovní stres, na druhém nespokojenost se sebou sama. Asi u půlky klientů tyhle trable zmírňuje spokojená rodina, a u půlky už nefunguje vůbec nic – ani práce, ani rodina, ani oni sami.

Vy jste se nikdy nedostal za hranici obrovské přepracovanosti?

To víte, že dostal. Jedu naplno už dvacet let, za posledních osm se mé pracovní tempo ještě zintenzívnilo. Naštěstí mám kolegy, na které se můžu spolehnout, takže už nejsem v situaci, kdy bych spal dvě tři hodiny denně.

A to jste byl?

Ano – a zachránilo mě jen to, že jsem dobře jedl. Studie říkají, že pokud člověk spí málo, tloustne. Mně se to nepotvrdilo, ale začal jsem být unavený. V poslední době si zámerně dělám víc času na sebe i na dceru, ale samozřejmě, že únavu z předchozích let vnímám, je někde zasunutá. Když jedete na plný plyn, vezete se na obrovské vlně adrenalinu, takže vyčerpání nevnímáte, a ve chvíli, kdy polevíte, zjistíte, že tělo má dost.

Pak přijde na řadu jídlo – nebo taky alkohol a drogy?

Všechno je to jen náhrada hormonů štěstí. Alkohol, čokoláda i nikotin zvyšují hladinu serotoninu, i když jen na chvíli a trošku. Ale lepší než nic. Pohyb je v tomhle případě nejlepší droga, funguje dokonale. Pokud si správně zvolíte formu pohybu, která vás baví, tak si ty hormony štěstí vyrobíte i bez čokolády.

Ale trvá to déle než dát si cigaretu nebo čokoládu...

Samozřejmě. Proto i já, kterého lidé často považují za svou poslední hubnoucí štaci, řeším vlastně neřešitelné případy. Jsou to klienti, kteří tvrdí, že nemají na pohyb čas, nebo nejsou schopni si vyřešit svůj den tak, aby měli dostatek spánku. Je to samozřejmě alibismus – ovšem někdy jsou k tomu, aby se člověk změnil, skutečně třeba hodiny a hodi-

ny mravenčí práce. Někdo zkrátka neumí postavit sám sebe na první místo a uvědomit si: chci být výkonný, chci vydělávat peníze, chci se starat o rodinu, mít nad nimi ochrannou ruku, tak musím být silný, zdravý a napřed se postarat o sebe. Když padá letadlo, taky se nejdřív zachraňuje pilot.

Proč to tak často neumíme?

Máme v sobě historicky zakódováno, že náš osobní problém je tak komplikovaný, letitý a těžký, že nemá cenu jej řešit. Že je lepší dělat hodného a řešit problémy jiných, protože nás odvedou od vlastních průšvihů. Kolik znáte lidí, kteří se furt do něčeho navážejí, a přitom mají vlastní život v troskách? Jen se tím uklidňují, že sami na tom ještě nejsou tak špatně.

Odráží se ve vaší praxi situace celé české země?

Naprosto dokonale. Jsem v tomhle směru trochu radikální a možná mě za to někteří čtenáři nebudou mít rádi, ale mnohdy se stydím za to, že jsem Čech. Za posledních dvacet let mám totiž pocit, že nám úspěšně mizejí duše, mizejí osobnosti, že jsme svou duši prodali za značkovou tričku a auta.

Jsmo na tom tedy dost špatně?

Stačí se podívat do parlamentu a na Hrad. Tam máme opravdu výkvět zdraví, vzorového životního stylu a lidskosti. Jednou mi můj přítel, moudrý Thajec, řekl zajímavou věc: „Podívejte se k vám do parlamentu. Ani z jednoho z těch vašich politiků nečístí zdraví, ani jeden není štíhlý, ani jeden není spokojený. Vašemu národu jednoduše chybí láska!“ To je velká pravda. My jsme fakt lásku obětovali materialismu, osobnímu prospěchu. Lidi už nebaví vodit se za ruce a dávat si pusu, to vyčichne, když se podíváte, že váš kolega má vilku. A nehorší je, že tohle všechno přenášíme na děti.

Jak se to projevuje?

Myslíme si, že dítě bude šťastné, když bude mít dobré vzdělání a když mu budeme denně „aplikovat“ spoustu koníček. Zapomínáme ale na to, že se děti musejí vyvíjet duchovně, rozvíjet svoje sebevědomí, sebeúctu – pak se prosadí i bez desítek kroužků. Ve chvíli, kdy dítě umlátím tím, že musím mít studijní výsledky a zároveň dobře skákat do dálky, bude se cítit špatně a radši sedět v koutě. Přitom jejich stravování je katastrofální – neustále se u nás zvyšuje procento podvyživených dětí.

A čím to je?

Rodiče na ně kašlou. Minimálně 15-20 procent dětí v České republice nesvačí, podle oficiálních čísel 54 000 dětí vůbec nesnídá; rodiče dají dětem peníze, ať si koupí nějaký nesmysl v automatu. Kolikrát dětem vypadne i odpolední svačina, pak se večer přejedí, protože odpoledne jsou aktivnější, a dostanou strašný hlad. A navíc, nehybou se, tráví čas na Facebooku, Whats-Appu nebo na nějaké jiné komunikační hlouposti... Ale to už je zase téma na jiný rozhovor.

A vaše dcera?

Dceři je devět a je to exot: hraje závodně tenis na poměrně dobré úrovni, navíc ještě basket – a taky plave. Chodí i na nějaké ruční práce, které ji moc baví, nechce z žádné aktivity couvnout. Už jsme se o tom xkrát bavili, přál bych si, aby zvolnila, ale ji to baví – a koneckonců, je to její život.

A jak ji rozvíjíte duchovně?

Hodně si povídáme. Někdy mám pocit, že se s ní už dá mluvit jako s dospělým. Řešíme

mím, že jsou to i moje starosti, musím se nad sebou zamyslet. Býval jsem občas cholerik. Když mi tady začali zaměstnanci zapadat strachy do židlí, jakmile jsem šel kolem, věděl jsem, že musím brzdit. Pořád se ale snažím na sobě pracovat, s partnerkou jsme se sice rozešli, ale reprezentují pro mě s dcerou rodinu, o kterou se chci postarat. I já jsem se musel naučit, že nic se nemá přehánět – ona energie vmačkaná do jednoho bodu cíl jen oddaluje, ne přibližuje.

Vzniká takhle, jak popisujete, jo-jo efekt? Přílišným zaměřením se na hubnutí?

Ano dieta není nic jiného než energie napřažená do jednoho bodu. Přemáhám se, jím jídla, která nemají žádnou chuť, trápím se hladem, nemám energii, ale dělám to všechno s vidinou, že jednou, až budu hubený, se zase vrátím ke starým zvykům. Ale málokdo vydrží trýznit se dlouho; vždyť jídlo – stejně jako sex – patří mezi základní životní prožitky. Ve chvíli, kdy se takhle zničíte, potřebujeme se pořádně najíst do zásoby, skutečně i obrazně,

a tím pádem nastává jo-jo efekt. Je to celé nesmysl. O výživě se mezi lidmi stále ví tak málo, že by se vyplatilo, kdyby tu existovala záchytná stanice, kam ty nejtěžší pacienti můžete na tři měsíce zavřít a naučit je normálně žít.

Tyto „záchytky“, tedy dietní kliniky, už existují?

V Evropě jsou spíše vzácností. Kdysi jsem měl klienta, generálního ředitele společnosti, který si jednoho dne uvědomil, že mu bude padesát a že je naprosto v háji. Ale naprosto. Zdravotně, psychicky, s rodinou, po všech stránkách. Totální konec. Říkal, že v Čechách hledal pracoviště, kam by

mohl na dva měsíce odjet na dovolenou, kde by se o něj postarali. Našel ho až ve Švýcarsku. Čekací doba je tam jeden rok.

A co otevřít podobnou dietní kliniku u nás?

Asi bychom ještě nenaplnili kapacitu, tenhle můj výše zmíněný klient byl výjimka. Výsledkem takové lifestylové kliniky by totiž neměl být člověk hubený, ale poučený. Měl by vědět, co v životě chce. Znáám krásné pořekadlo: „Nevím, co chci, ale nedám pokoj dokud to nedostanu.“ To se sice říká o ženách, ale věřte mi, že platí i pro muže – jsou to ti bludní, kteří neustále hledají, co by je učinilo šťastnými, a jejich neštěstí tkví v tom, že nechťejí pochopit sami sebe.

Veronika Bednářová, LN, Magazin Esprit

spolu i složité věci partnerských vztahů, snažím se jí vysvětlit, co je to vlastně láska mezi lidmi. Ona má totiž už od 1. třídy „přítele“, dnes je ve 3. třídě a už spolu sedí i v lavici. Přátelství mezi nimi je hluboké, nedá na něj dopustit – a on na ni asi taky ne. Na principu tohoto kamarádství se jí dá vysvětlit dost věcí, je hodně vnímavá. Často se bavíme i o tom, co se stane, když spolu dva lidé přestanou mluvit – pak ten problém v sobě drží, budují si hradbu – a nakonec v nich všechno bouchne.

Vy se ale taky snažíte bojovat na hodně frontách: držíte svou firmu, máte zaměstnance, rodinu, musíte výborně vypadat....

Je fakt, že když mi tady klienti vyprávějí o svých starostech a já si najednou uvědo-

AKTUALITY

Navštěvovat nemocné v Adventě bude pan farář od 9. do 13. prosince. Kdo má zájem, nahláste se na tel.: 731 402 236.

Adventní duchovní obnova bude v sobotu 14. prosince od 9.30 do 12 hod. na faře.

Boží náruč, naše postavení u Boha, duchovní život a umění modlitby.

Adventní bohoslužbu smíření budeme slavít v neděli 15. prosince v 15 hod. v kostele sv. Václava v Letohradě.

Narození Páně slavíme první bohoslužbou – „lucerničkovou“ - na Štědrý den na Orlici v 16 h. Přineste si s sebou lucerničky, i domů si můžete odnést „betlémské světlo“.

Rybovu mši vánoční dává Familia cantorum na Hod boží při bohoslužbě na Orlici v 10.15 h.

Přednáška Ing. Vladimíra Homolky:
„Betlémaři z Orlických hor“

10.12. v 17 hod. – městská knihovna
Vstupné dobrovolné.

Vánoční koncert ZUŠ

11. prosince v 17 h. Dům kultury.

Výstava: Vánoce v městském muzeu
do 17.12. po – pá: 8-11 11:30–16 hod.
so: 8-11 hod.

Výstava: Lesní betlémy Stanislava Vacka
výstavní prostory zámku
do 17.12. po – pá: 8-11 12-15.30 hod.
so – ne: 13-17 hod.

Pásmo koled a říkanek dětí z farnosti
26. prosince v kostele sv. Václava 15 h.

Vánoční koncert Corale (žambereckého gymnázia) 27. prosince v 16.30 h. v kostele sv. Václava v Letohradě.

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 20. listopadu

Charita – paní Iva Marková nás seznámila s příští Tříkrálovou sbírkou. Popisovala ubohý průběh oslav státních svátků, zvláště vzpomínku na konec 2. světové války. Léta se farnost snaží k obsahu svátků přispět, někdy se nám to nedaří.

Advent – 1. adventní neděli si lidé mohou na bohoslužby přinést adv. věnce,
- adventní koncert Familia Cantorum,
- na 2. adventní neděli přijde na bohoslužby na Orlici Mikuláš.

Adventní duchovní obnova - 14.12. v 9.30 h. na faře.

Bohoslužba pokání – 15.12. v 15 hod. v letohradském kostele.

Orlický kostel – upevnění kříže na orlickém kostele stálo 80.000 Kč.

Farní rada příště se sejde 11.12. v 19 hod. na faře.

zapsala: *Jana Skalická*

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELŮ

(víra není podmínkou)
od 12. ledna každou neděli večer na faře.
12.1. v 18 hod.,
na době příštích setkání se domluvíme.
Tel.: 731402236.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posláním manželů
- příprava na svatební obřad

Přátelství Boha křtem přijal

24.11. Dorota Čandová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

1.11. Evu Bílou	69 let
22.11. Timoteje Jansu	22 let

Město Letohrad opravilo dřevěný kříž na náměstí. U něj jsme zapálili svíčky za zesnulou paní Natálii Gorbaněvskou.

PROSINEC VE STREETU

Program je určen pro uživatele NZDM, pro děti a mládež ve věku 10 – 20 let z Letohradu a okolí.

Otevírací doba:

po, út, čt: 13-19 hod.

st: zavřeno – individuální konzultace

pá: 14-18 hod.

V úterý 3.12. zavřeno – v prostorech Centra burza hraček.

Přes Vánoční svátky zavřeno, otevíráme opět 6. ledna.

V prosinci si u nás můžete vyrobit Vánoční přáníčka, nebo drobné dárečky pro Vaše nejbližší.

Téma měsíce: Nástrahy Silvestrovské noci.

Spokojeně prožít Vánočních svátků a krásný Nový rok Vám přeje Lenka a Václav.

RODINNÉ CENTRUM MOZAIKA

Herna otevřena: po- pá: 8-12 h.
čt: 8-12 13-18 h.

pondělí **Rodinné inspirace** 9-11 hod.

Vedou paní H. Poláčková a P. Jarošová.

Vstupné 25 Kč/člen, 40 Kč/nečlen (poplatek je za 1 dítě, za každé další příplatek 5 Kč na materiál).

16.12. **Vánoční zpívanky** od 9 h.

Přijďte s námi oslavit blížící se Vánoce za zvuku koled, pouštění lodiček a další vánoční atmosféry. Na společný stůl můžete donést cukroví, ovoce či jiné pochutiny. Těší se na vás H. Poláčková a P. Jarošová vstupné 25 Kč/člen, 40 Kč/nečlen.

úterý a středa: **Mozaikové dopoledne** 8-12 h.

Sdílení výchovných zkušeností, starosti, problémů a radosti s ostatními rodinami. Vstupné 15 Kč/člen, 30 Kč/nečlen.

10.12. zavřeno.

čtvrtek

12.12. **Ozdoby z plsti** od 9,30 h.

Ušijeme si vánoční ozdoby na stromeček Vstupné 30 Kč, v ceně je zahrnuta jedna ozdoba.

19.12. **Jak na to – vánoční přání** od 9,30 h.

Ruční výroba přáníček pro vaše blízké. Vstupné 30 Kč.

pátek **Cvičení na míčích** 10-11 h.

Vede paní Hana Štěpánková.

Děti si mohou pohrát v herně.

Vstupné 30 Kč/člen, 40 Kč/nečlen.

Hlídaní dětí - nová služba v mozaice.

Není alternativou jeslí.

úterý, středa 8-13 h.

Děti je nutné nahlásit nejpozději den předem na tel. č. 731 402 336, nebo osobně v kanceláři Centra pod střechem.

Ceník služby:

hlídání od 8-13 h. 200 Kč

hodinové hlídání:

za 1. hodinu 50 Kč

za 2. hodinu 45 Kč

za 3. hodinu 40 Kč

u rodin s více dětmi: 40 Kč/dítě/hod.

23.12.-5.1. **bude Rodinné centrum zavřeno.**

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem, kteří uklízejí v kostelích a okolo kostelů – teď bylo hodně práce s odklizením listů.

Děkujeme panu Pavlu Taclovi za osazení pís-kovcových odkládacích stolků v kostele na Orlici a odvezení obrazů pana Aleše Lamra.

Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled.

Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnou, nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě jeve mně má duše. *Žalm 131*

OBHAJOBA OTAZNÍKŮ

Světlem občas vládne pocit, že otázky jsou tu od toho, aby byly zodpovězeny – že totiž rolí každého otazníku je najít si k sobě nějaký vykřičník, správnou odpověď, uzávěrku, řešení, rozuzlení tajemství, prostě definitivní řešení, se kterým ideálně souhlasí všichni. A když ne definitivní, tak aspoň prozatímní. A když ne všichni, tak aspoň většina. U nás lidí je vůbec zajímavé, že otazníky nepovažujeme za součást poznání nebo moudrosti. Mnozí mají dokonce za to, že otazník je špatně, že je to známka naší neznalosti. Přitom je to skoro přesně naopak, právě v otaznících, ve zpochybňování toho, co si myslíme, že je (ať už se nám to jeví očividné či intuitivní), je začátek naší moudrosti. Bázeň před Veškerenstvím, respekt, tázání, pokora jsou ty elementy, které vytvářejí chvění ve všem, co je pevné.

Podávání odpovědí tedy není jediná ani nejdůležitější role otazníků. Mnoho otazníků je tu právě od toho, aby byly. Abychom nebyli (sebe)jistí nebo (modelu)jistí nebo (světa)jistí. Abychom měli někde vzadu v hlavě neustálou pochybnost, co když je vše úplně jinak (jak praví stará židovská moudrost zabalená – jak už to u dobrých mouder bývá – v anekdotě). Bojím se světa lidí, kteří jsou bez otazníků, kteří mají v hlavě jasno a kteří považují otazníky za pohrdlivé. Lidí, kteří se nezakecají, nezastaví, nerozhlednou, neváhají. „Thanks for hesitating,“ děkuji za zaváhání, zpívá David Bowie v jedné písni z alba Heroes. Stroje neváhají, lidé ano.

Kdo se trošičku zabýval návykovými látkami, jistě si všiml, že jednou z nejnávykovějších substancí je kniha. První dávka, která bývá zadarmo, se tváří, jako že v ní najdete odpovědi na vaše otazníky, jenže po přečtení jich máte více (už je to skoro klišé), než s čím jste začali – a závislost je na světě. Zkrátka, dáte si jednu knihu a ihned máte neodolatelné nutkání po další dávce. A tak to jde dál a dál a exponenciálně, protože z každé knihy, která za to stojí, máte chuť tak na čtyři další.

Osobně jsem nejvíce ekonomii rozuměl po přečtení první knihy, učebnice Ekonomie od Samuelsona. Vše bylo tak jasné a spo-

řádané, otazníků vlastně málo. Jenže přece jen – a s každou další knihou o ekonomii si uvědomuji, že jí rozumím čím dál tím méně. Že počáteční porozumění bylo porozumění dítěte a že kombinace dvou milionů zjednodušení v první knize vytvořila systém, který působil dojmem jednoduchosti. Od té doby se děsím lidí, kteří si z ekonomie přečetli jen jednu knihu (navíc pokud to byl zrovna Samuelson). Snadno totiž podléhají silnému pokušení domnívat se, že ekonomii rozumí. A to je to strašidelné: jsou bez otazníků. Bez těch otazníků, které by zcela jistě měli, kdyby si přečetli knih více.

Někdy je rolí otazníků vést k jiným otazníkům, které již zodpovědět lze – a v tom mohou být tyto „přechodné otazníky“ užitečné. Stanou se katalyzátorem – a ač samy nebudou nikdy zodpovězeny, ukážou cestu skrze tápání někam, kde posunou hranice našeho poznání. Rozuměj, otevřou další téma plně nových, zajímavějších (a možná užitečnějších) otazníků.

Někdy je ovšem nejdůležitější role otazníků být čistě neužitečnými – podobně jako to bývá u filozofie nebo umění. Jejich „užitečnost“ je právě v tom, že jdou proti užitečnosti. Tedy v žádném případě, že jsou jaksi mimo

užitek, tedy že jsou zbytečné, ale právě naopak: že stojí aktivně proti užitečnosti, brání jí v cestě, brzdí ten tok vyladěné produktivity. Nutí nás zastavit se v běhu, který je sice do posledního milimetru efektivní a do posledku výkonný, jenže si úplně nejsme jisti, co je ten cíl, za kterým se ženeme. Sami uznáte, že zpomalení, či dokonce zastavení takového běhu je to nejlepší, co se mu může stát. A že takové zastavení nás může k cíli dovést mnohem rychleji než rychlý běh, obzvláště v situaci, kdy je vektor běhu špatně nastaven. Koneckonců, dokážete si představit život bez umění a filozofie, život bez otazníků?

Tomáš Sedláček, HN, 14.11.2013

UMÍME UDRŽOVAT PŘÁTELSTVÍ?

Přátelství je často záležitostí intuice: dokud funguje, neřešíme ho. A pak se divíme, když nás přítel zradil nebo když náš přátelský vztah vyšumí. Dokonce jsme překvapeni informací o tom, že taková čistě soukromá a samozřejmá záležitost jako přátelství by se měla řídit nějakými zásadami....

Dokud je přátelství funkční, dokud z něj máme dobrý pocit, většinou nad ním nefilozofujeme. Pokud se objeví na životní cestě našeho přátelského vztahu „havárie“, teprve nastává čas zamyslet se, co se přihodilo a proč. Na anglofonních webech lze nalézt mnoho článků týkajících se přátelství, které jsou spíše varovné než oslavné. Nejčastější témata jsou: jak se zbavit špatných přátel, jak ukončit nefunkční přátelství, jak se vyvarovat manipulace ve vztazích. Často zmiňovanou publikací je příručka socioložky Jan Yagerové *When friendship hurts* (Když přátelství bolí), kde autorka pojednává o celých desítkách typů nefunkčních přátel. V mnohem menší míře tato publikace potom nabízí tipy k nalezení dobrých přátel.

Pojďme se tedy podívat, za jakých podmínek funguje přátelství dospělých lidí v 21. století a kde na něj mohou číhat zákruty a úskalí.

Když Petr k penězům přišel....

Petr a Pavel začínali na stejném pracovišti s podprůměrným platem. Po čase Petr, který byl výrazně schopný a všestranný, dostal výhodnou pracovní nabídku. Jeho plat se vyhoupl rychle na vícenásobek toho původního. Změnil zcela životní styl, extravagantně si zařizoval byt. Pavel, který stále setrval ve stejném zaměstnání, i když už na jiném pracovišti, tuto změnu neunesl. Petra kritizoval, tvrdil, že má vše lehčí. Když se sešli napůl vážně navrhoval, že by měl za všechny zaplatit útratu, když je na tom tak dobře... Přátelství se postupně rozpadlo. Sociální pozice je faktor, který se na první pohled může zdát banální, nicméně je faktem, že kamarádi, zejména ti důvěrní a dlouhodobí, jsou kamarády proto, že si vzájemně potvrzují vlastní sociální status. Dobrý přítel toho druhého potvrdí v jeho roli i sebepojetí a tyto oblasti nenabourává. Podobný sociální status inspiruje a podněcuje. Příklad přítele nebo životní zážitky mohou být pro druhého člověka vzpruhou, inspirací. Pokud se ovšem kamarád nachází ve zcela jiné sociální životní situaci, může to časem způsobovat potíže. Dokáže kamarád suverénně společensky zářit, zatímco vy jste rádi, když zvládnete být jednou za čas středem pozornosti a máte to za úspěch? I tato situace, kdy se sociální pozice výrazněji liší, může přinášet problémy. Příliš skvělý kamarád vám může nakonec vzít motivaci. Vaše vlastní snažení a (a třeba i menší) úspěchy, ze kterých byste mohli mít radost, najednou postrádají tu potřebnou váhu. Člověk se zcela přirozeně s druhými lidmi porovnává v některých faktorech, neboť mu to pomáhá ujasnit si vlastní sociální pozici a vlast-

ní sebezpetí. Je pravdou, že člověk obecně raději sdílí své úspěchy (nebo porovnává svůj um a toto soupeření nemusí být viděno nijak negativně) s těmi, kteří se nacházejí na přibližně stejné sociální pozici, a poskytují mu tedy srovnatelné životní měřítko. Výjimky z pravidla samozřejmě existují. Nicméně nejvíce se člověk cítí motivován a inspirován někým, kdo běží o dva tři kroky před ním, nikoliv někým, kdo se šplhá dva kilometry od něj na nedostupné skále.

Mladé maminky o kamarádky už nestojí?

Mnohá přátelství vznikají v době studií, kdy se spolužáci přirozeně stávají kamarády. V rámci studentského prostředí, kde jsou všichni na stejné lodi, nemusí být odlišné názorové základy (pocházející z hodnotových žebříčků původních rodin) vidět. Ukážou se až po čase, až se dotyční postupně ukotví v životě a získají vlastní sociální status. Má váš kamarád zcela odlišné názory a pohled na svět? Jste třeba nadšeni z toho, že se budete věnovat obchodování, zatímco on byl vždycky ve skrytu přesvědčen, že obchodníci nikdy nikomu nic dobrého nepřinesli? Na studiích byly jeho nekompromisní názory zábavné, nyní se ale snažíte uspět pracovně, a co bylo dříve k zasmání, vám teď bere chuť začít něco nového. Jste zapálení pro ekologii a přírodní životní styl, zatímco kamarád tvrdí, že pěstování čokoliv je socialistický přežitek dávno zmizelých chatarů? Sdělíte mu své rozhodnutí věnovat se ekologii a on váš nápad rozklídí? Jdou jeho názory proti vašim přesvědčením? Potom vaše přátelství může být v ohrožení.

Životní změna a stereotypní reakce na ni

České prostředí bezpochyby oplývá společenskými stereotypy, které ovlivňují oblast vztahů a přátelství. Tyto stereotypy jsou bezpochyby dědictvím uplynulých čtyřiceti let komunismu. Jedním z těchto významných stereotypů je založení rodiny a nástup mateřské dovolené u žen. Na internetovém fóru www.babinet.cz lze nelézt diskuze, ve kterých ženy na mateřské dovolené vypovídají, že od doby, kdy jsou s dětmi doma, je kamarádky přestaly vyhledávat a kontaktovat. Dostávají se tak do společenské izolace. Diskutující Renata píše: „Ahojky holky (...) Kamarádky, co jsem měla, než jsem měla děti, taky odpadly, a když nenapišu smsku nebo nezavolám, tak je to taky nenapadne.“

Přetrvávající stereotyp panující v Česku určuje, že žena je do tří let věku dítěte doma

a nemá čas ani výraznější potřebu se s někým stykat. Mnohým matkám kontakty s přáteli velmi chybí. Výpovědi některých matek, které přiznávají, že se s dítětem doma nudí a rády by se co nejdříve vrátily do zaměstnání, k přátelům, a do společnosti všeobecně, vyvolávají ale stále ještě kontroverze a někdy i bouřlivé reakce.

Existuje zde ale stále ještě skupina žen, která po založení rodiny zpětrhá přátelské vztahy a začne žít jen pro svou rodinu a děti. Zcela pohlcnou novou rolí, vše ostatní „odloží“. I kdyby se dalo bez větších problémů zařadit hlídání, aby si dotyčná žena mohla vyjít s kamarádkou, neudělá to – nemá čas, nehodí se to, bezdětná kamarádka bude mít beztak už jiné zájmy. Obětovat se pro jednu životní sféru je nakonec ale krátkodechá strategie. Po zhruba dvaceti letech, kdy děti odcházejí z domu, najednou dotyčná žena zjišťuje, že kolem ní panuje určité vztahové vakuum. Původní přátelé jsou mezitím už velmi vzdálení. Diskutující Jindřiška na webovém fóru babinet píše: „(...) Od dětství jsem měla kamarádku, byly jsme jak sestry bydlely i ve stejném domě. Pak se odstěhovala a naše přátelství stále vydrželo. Pak jsem se vdala a měla

dítě, stále jsme byly v kontaktu, ale už jsem na ní neměla tolik času a ona to neustála. Prostě už nebyla jednička (...) Teď mám už 14letou dceru a mohla bych víc ven, ale bohužel mám jen známé, kterým když se neozvu, tak nezavolají. Svět je občas divnej. Ještě že mám práci a psa (...)“. Tato žena si možná neuvědomuje, že i ona mohla přispět k rozpadu přátelství svým naprostým uzavřením se do rodiny. Věta „teď už můžu více ven, když je dcera 14“, o tom poměrně zřetelně vypovídá.

Nemám čas

Při pohledu na českou střední generaci se zdá, že přátelé jsou něco, co se pěstuje v mlá-

dí, případně až v pokročilém, stáří. Stále ještě přežívá nepsaný společenský úzus, že v produktivním věku není čas věnovat se přátelům. Můžeme se tázat, zda popisovaný jev ovlivnilo uzavírání české společnosti v průběhu čtyřiceti let komunistické vlády (jevy jako útek do vlastního soukromí, do rodiny, zvýšení nedůvěry ve vztazích obecně, averze občanů vůči proklamovanému ideálu bratrství a souдруztví).

Opačný faktor se začal výrazněji uplatňovat po převratu v roce 1989. Vztahy s přáteli jsou pojmány jako něco zcela samozřejmého. Otevřeného, mnohdy neformálního, bez pravidel. Vulgární přátelské častování mezi kamarády, vzájemné vulgární vtipy a komentáře, to je bez výhrad bráno jako projev náklonnosti. Jiní lidé naopak tuto absenci konvence realizují jinak: mají potřebu být ke svým přátelům tvrdě upřímní, nešetřit je, říkat jim „otevřenou čistou pravdu“ jak je vidí. Tyto komentáře ale vůbec nemusí plnit roli tmelícího prvku vztahu – naopak mohou být dosti zraňující.

Lidé mnohdy zastávají názor, že v dobrém přátelství není potřeba dodržovat formální pravidla komunikace. Reciprocitu, vyvážený

poměr mezi poskytováním a přijímáním, kterou třeba poměrně pečlivě dodržují v zaměstnání, u obchodních partnerů v rámci společenských styků, mohou v přátelství opomíjet. Kde schází forma, může se časem začít vytrácet i obsah. Mnohdy se lidé spoléhají na to, že kamarádka pochopí, když to či ono neudělají, opomenou. Přátelství může postupně dospět k oboustranné pohodlné liknavosti. Přátelé nicméně i přesto mohou dlouho „žít na dluh“ ze společně prožitých zážitků, vděku. Pokud ale vztah není průběžně aktivně sycen, dříve či později se rozpadá.

Křížení rolí

Neformálnost a otevřenost v přátelských vztazích,

kteřá již byla zmíněna, může mít i idealistickou podobu. Někteří lidé svým přátelům doslova otevrou srdce, pustí je do středu svého soukromí. Ubytují například beze všeho kamaráda, který je v nouzi, u sebe doma na delší dobu. Může se nicméně stát, že kamarád začne zasahovat svou přítomností do chodu rodiny. Změní se dynamika domácího soužití, může se rozklížit nebo změnit vztah dotyčného člověka s partnerem. Popisovány jsou dokonce i případy, kdy se ubytovaná žena sblíží s partnerem kamarádky.

Křížit kamarádké role se zcela jinými rolmi, a to v dobrém víře a touze pomoci, nemusí také

PANE, ZŮSTAŇ S NÁMI, NEBOŤ SE PŘIPOZDÍVÁ...

„Pane, zůstaň s námi, neboť se připozdívá. Už nás chápat správně smysl dnešního dění a posiluj nás...“

Tak se často modlil za své svěřence, vojáky bojující v československé zahraniční armádě proti nacistické okupaci, vojenský kaplan

P. Hugo Vaníček, SJ. (27.10.1906-13.4.1995). Člověk občas pošilhává po různých hrdinech a idolech, a přitom je má často za humny. Jedním takovým pozoruhodným člověkem je jezuitský kněz Hugo Vaníček. Mezi prvními vstoupil do řad formující se zahraniční armády, podobně jako dalších 20 katolických kněží a více než 40 řeholníků, kteří do konce druhé světové války oblékli polní uniformu s nášivkou „Czechoslovakia“. Dvakrát byl na frontě, kde prokázal velkou osobní statečnost. Jen jeho nejbližší přátelé věděli, že patří k prvním nositelům Československého válečného kříže. Uvědomoval si, že čs. odboj i armáda stojí v podstatě pouze na materialistických základech a vedl vytrvalý a často marný boj ducha proti síle. Válka pak v mnohém předznamenala i další jeho životní osudy – léta poučnorové internace a desetiletí služby v zapomenutých farnostech...

dopadnout dobře. Domluvili jste se, že vám maminka vaší kamarádky bude doma pravidelně poklízet? To není úplně nejlepší nápad. Maminka kamarádky si asi některé názory na chod vaší domácnosti nenechá pro sebe a vaše kamarádka se najednou ocitne ve střetu dvou zájmů. Vztahy začnou být zatíženy dalšími rolami a závazky.

Schází nám výchova k přátelství?

Mnozí lidé podvědomě opouštějí oblast svého života spatjou s přátelstvím a zanechávají ji ladem. Dá se říci, že společenský úzus v Česku opomíjí rozvíjení povědomí o přátelství, o jeho formě, úskalích, o tom co přináší. Tato témata se nicméně řeší v určité společenské skupině – v prostředí věřících, v rámci náboženského vzdělávání a věrouky. Pro běžného Čecha, v naprosté většině ateistického založení, jsou nicméně podobné věci neoslovující. Dnešní přístup k přátelství by se dal popsat jako intuitivní. Budto vše funguje samo sebou, nebo dotyčný člověk v přátelství narazí a „spálí se“ – a mnohdy až zpětně začíná uvažovat a uvědomovat si na které věci je třeba klást důraz.

Přátelství a jeho pěstování, jakkoliv zvláště to dnes zní, souvisí zcela jistě s duchovními hodnotami, životní filozofií, upřímností, neziskností a velkorysostí. Duchovní ctnosti, jak by se dříve řeklo, jsou dnes do určité míry přesunuty, zejména v pojetí moderní spirituality (new-age), kamsi do abstraktních sfér duchovních zážitků, vizí a duchovního poznání. Jejich propojení s reálnou sférou vztahů není moc zřejmé. Celoživotní přátelství však bezpochyby stojí dosti pevně i na těchto duchovních hodnotách.

Kristina Březinová, *Psychologie dnes*, 9/2012

Hugo Vaníček se narodil v nedaleké obci Bystřec. Rodina se třemi syny žila běžným vesnickým životem, plným skromnosti a práce na osmihektarovém hospodářství. V letech 1918-1927 vystudoval pražské arcibiskupské gymnázium, pak absolvoval 6 semestrů filozofické fakulty na církevním učilišti v Krakově a poté 8 semestrů bohoslovecké fakulty na univerzitě v Innsbrucku a Masstrichtu. V maastrichtské katedrále byl také 15.8.1936 vysvěcen na kněze. Působil jako výpomocný duchovní v Polsku a Belgii (mezi horníky) až do července 1937, kdy se vrátil zpět do Československa do duchovní správy pražského chrámu sv. Ignáce.

Okupaci v březnu 1939 prožil v Praze a v této době se také rozhodoval pro misijní poslání v Severní Rhodesii v Africe. Situace v Čechách se stávala velmi nebezpečnou, a proto odjel do Londýna. V osobním spise účastníka boje za národní osvobození MNO uvádí: „Po obsazení našeho pohraničí Němci v r. 1938 dosáhl jsem s pomocí P. Aloise Kolářka konečného zrušení německých bohoslužeb u sv. Ignáce v Praze. Byl jsem proto pražskými Němci napadán a po obsazení celé republiky hrozilo mi nebezpečí uvěznění. S pomocí tehdejších představených získáno oklikou povolení k odjezdu do Anglie, údajně na misijní sjezd – bylo totiž tehdy o mne známo, že se miním brzy věnovati misijní práci v Africe.“

Ve svých pamětech popisuje Hugo Vaníček dojem z anglické metropole: „Vesničan přicházející prvně do velkoměsta! Obdivoval jsem zručnost šoféra, řídicího s jistotou obrovský autobus nesčetným množstvím stojících a jedoucích vozů. Jak nepatrným tvorem je člověk v takovém hemžení velkoměsta! A přece i ten poslední z lidí má větší cenu než ta proslulá Anglická banka se všemi svými poklady a jako živý tvor s nesmrtelnou duší je velkolepější než katedrála sv. Pavla. Vždyť všechna ta krása kolem je jen dočasná, vytvořená lidmi. Duše lidské jsou však od Boha určené k životu věčnému. Škoda že tak málo lidí na to myslí. Oč krásnější a příjemnější by byl život na zemi, kdyby si to všichni uvědomili a dle toho také žili.“

Začátky v cizím prostředí a bez finančních prostředků nebyly lehké, potíže mu činil nejen nový jazyk: „Pokulhával jsem za ostatními. Naučil jsem se mnoha slovíčkům, ale jejich výslovnost a použití dovedlo rozčítit i nejkřídňějšího Angličana. A poněvadž jsem byl již usedlejší, nehrál kopanou ani odbíjenou, netěšil jsem se zvláštní oblibě. Měl jsem jen malý okruh známých...“

Už za necelý měsíc v Londýně se Hugo Vaníček přihlásil jako dobrovolník do formo-

vaného československého vojska ve Francii a brzy odjel do francouzského vojenského tábora v Agde, kde se i přes nedostatky výzbroje a ostatního materiálního zabezpečení soustředilo více než 3.500 Čechoslováků, ochotných bojovat proti fašistickému Německu.

Hugo Vaníček se snažil ze všech sil ulehčit těžký úděl vojákům bez domova a své poslání duchovního v armádě bral jako samozřejmou službu bližnímu: „Vojenský život

je nemyslitelný bez nařízeného programu. Jednotlivci jaksí zanikají a mají žít životem celku, jenž jest usměřován shora. Tu jest třeba zvláštního jemmocitu a vyhraněných povah, aby lidé mohli zůstat lidmi, tj. pokud možno se všemi výsadami, jimiž vynikají nad ostatní tvorstvo. Jinak se stanou pouhými čísly, jejichž součet znamená sice určitou sílu, ale snižuje člověka. Proto od pradávna býval u vojáků duchovní, jehož úkolem bylo posvěcovat jednotlivce i celek a tím chránit lidskou důstojnost...“ přemítá ve svých pamětech.

Vaníčkova snaha však často sklízela jen urážky a posměch. Kontakt s vojáky v Agde byl zpočátku těžký. Důvěra se budovala postupně a pomalu, bylo třeba překonat mnoho předsudků. Jeho usilování nejdříve pochopili vojáci, kteří se dostali do ciziny s nasazením vlastního života. Ostatní se na něj dívali jako na vetřelce, příživníka, zbytečnou přítěž, jak píše ve svých pamětech: „Psu, jenž zabloudil náhodou do vojenského tábora, bývalo tam snad lépe než člověku s kolářkem. Nejednou bylo slyšet rozhořčenou otázku: Co tu chce ten flandák?...“ Přesto bral své poslání trpělivě, vážně a s přesvědčením, že mravně duchovní vyrovnanost je pro vojáka dokonce důležitější než fyzická zdatnost.

Ačkoliv byl vlastenec a člověk pokorného srdce, nepatřil k těm, kteří by jen nekriticky přijímali názory autorit – ať už světských nebo církevních. V knize paměti vzpomíná, jak se na jakési slavnosti Národní rady sešla vybraná francouzská společnost a také on ve vypůjčené klerice (jak kázal předpis): „Po proslovech nastalo fotografování a jeden z přítomných pánů mi řekl, abych si vážil toho, že budu na fotografii s budoucími slavnými muži národa. Odpověděl jsem pouze trpkým úsměvem. Mám vlastní názor na budoucnost. Lidem lhotejným k duchovním hodnotám, a myslícím proto příliš osobně, upírám plné právo být mluvčími národa a pochybuji o trvání jejich úspěchů...“ Jindy např. odepřel výpomoc starému knězi, který si navykl dívat se na vojenské duchovní jako na své kaplany, s poukazem, že má své vojenské povinnosti. Starý kněz se rozhněval, že je neknežské a neomluvitelné dávat přednost práci mezi vojáky, o kterou beztak nikdo nestojí, před výpomocí

ci starému neduživému knězi. Hugo Vaníček odpověděl: „*Jsem poslán k vojákům, a je proto mou první povinností starat se o ně, i když se o to neprosí. V duchovní správě milerád vypo-
mohu, ale jen tehdy, nebude-li tím trpět má služba anebo v případě krajní nouze...*“

V květnu 1940 pronikla německá armáda hluboko do francouzské obrany a českoslovenští vojáci měli za úkol zastavit postupující německé jednotky. Ústupových bojů se jako jediný kněz účastnil i Hugo Vaníček.

Po evakuaci vojáků do Velké Británie vznikla 1. čs. samostatná brigáda, která procházela nepřetržitým výcvikem a byla pověřena i obranou pobřeží v případě německé invaze. Hugo Vaníček dále sloužil u čs. pozemních jednotek jako duchovní a také se obětavě angažoval v osvětové službě. V říjnu 1944 byla brigáda přesunuta k francouzskému Dunkerque, kde až do konce války obléhala podstatně silnější německé uskupení. Hugo Vaníček zde byl polním kaplanem 1. tankového praporu až do samého konce války.

Svámi nadřízenými byl hodnocen jako snaživý, inteligentní a pracovitý člověk s nadprůměrnými mravními vlastnostmi. Snažil se povznášet vojáky v duchu křesťanských zásad, upevňovat v nich vlastenectví a jeho trpělivá práce s vojáky i jeho povahové vlastnosti přinesly pozvolna své ovoce v podobě oblíbenosti u mužstva i nadřízených.

Za činnost v době války byl Hugo Vaníček vyznamenán Československým válečným křížem 1939, Pamětní medailí se štítkem F-VB a Československou vojenskou medailí za zásluhy II. stupně. V květnu 1945 byl povýšen do hodnosti majora duchovní služby a v r. 1995 byl in memoriam povýšen na generála. Vaníčka tato uznání jistě těšila, ale vlivem vrozené skromnosti nepřijímal stuzkám v životě zvláštní význam. Soudil, že muž, jenž vykonal něco mimořádného, je dostatečně odměněn vědomím užitečné služby celku a jistotou, že jeho dobré snahy dojdou pochopení, ne-li dokonce podpory. „*Myslil jsem na žitné lány, dávající život,*“ píše v pamětech, „*plně klasy se sklánějí pokorně k zemi, mizí v tom zlatém moři, pouze prázdné nebo polo-prázdné klasy se vypínají. Příznání mimořádných zásluh těší, ale přílišné zdůrazňování jich je jaksi znehodnocuje...*“

O jeho činnosti za války vypovídá i výčet jeho služeb:

17.11.1939 – 12.12.1939 přidělen k duchovní správě ČSNV v Paříži

13.12.1939 – 21.5.1940 přidělen 2. čs. pluku v Agde

22.5.1940 – 8.6.1940 přidělen 1. čs. pluku v Pezenas

9.6.1940 – 27.6.1940 s 1. čs. plukem na frontě 28.6.1940 – 12.7. 1940 na cestě do Anglie

13.7.1940 – 31.8.1944 jako duchovní 1. praporu čs. brigády v Anglii

1.9.1944 – 8.5.1945 na frontě ve Francii
Ačkoliv Vaníček popisuje své potíže s angličtinou, v jeho kvalifikační listině se můžeme dočíst toto: znalost řečí: anglicky, polsky,

francouzsky (jeho neteř vzpomíná, že celý život odebíral francouzské noviny) a německy; dále znalost zemí: Polsko, Německo, Rakousko, Holandsko, Belgie, Francie, Anglie; a nádvkem zvláštní znalost: horolezec.

Po válce byl Hugo Vaníček nucen svému heslu „Duch proti síle“, dostát v nových, naléhavých souvislostech. V r. 1948 dostal roční „zvláštní dovolenou ze služebních důvodů“ a hned nato byl v r. 1949 propuštěn z vojenské činné služby a zároveň zbaven nároků na vojenské odpočivné platy. V červnu 1949 také rázně protestoval proti vyhlášení státní tzv. Katolické akce a plně se postavil za pražského arcibiskupa Josefa Berana. Následky na sebe nenechaly dlouho čekat: krátkodobá věznění přešla v definitivní uvěznění v koncentračním táboře pro kněze v bývalém premonstrátském klášteře v Želiví až do r. 1954. S jakou tísní se asi tento československý voják a kněz, nyní vězeň ve své vlasti, teď modlil slova sv. Ignáce, která měl na rtech i v r. 1940, kdy se v Londýně připravoval na svou misi v armádě? „*Pane, nauč mne pravé velkomyslnosti, nauč mne sloužit Tobě, jak toho zasluhuješ, abych dával nepočítaje, bojoval nedbaje zranění, pracoval nehledaje odpočinku, abych se obětoval jiné mzdy neočekávaje, než máje vědomí, že jsem vyplnil Tvou svatou vůli.*“

Oporou v této době mu byla paní Schwendtová, která svými známostmi a ráznou povahou dosáhla v r. 1948 pro Vaníčka, jenž byl v té době už sledován, např. povolení vycestovat z Prahy do Mnichovic na prázdniny nebo v září téhož roku opět povolení odjet z Prahy na 4 dny do Krkonoš. Jeho neteř, Marie Tejklová z Bystrce, k tomu říká: „*Paní Schwendtová byla profesorkou hudby v Praze, a měla tedy hodně známých. Díky tomu dostala strýčka z kriminálu. Seznámili se zřejmě za jeho působení u sv. Ignáce a pak v důchodu byla u něj na faře. Byla to rázná paní, dost strýčka brala, ale bylo to k dobrému, měla ve všem pořádek a ledasco zařídila...*“

Po propuštění z vězení mohl zastávat úřad kaplana při chrámě Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Labem, v r. 1956 nastoupil jako administrátor proboštvství v Roudnici nad Labem. „*Světlá postava „Otce Huga“ anebo, jak starší říkali „pana majora“ byla v Roudnici na Podřipsku zdrojem naděje v dobách totalitního temna,*“ vzpomíná na Hugo Vaníčka roudnický farník, Quido Kastner: „*pro svou dobrou povahu, vzdělanost a tolerantnost byl vyhledáván a oceňován i od jinověrců a nevěřících. Neúnavně usiloval o opravy církevních památek. Byl výtečným znalcem dějin a v době zcela ovládané materialistickým pojetím kladl důraz na duchovní aspekty v historii našeho národa. Byl velmi nebojácný. Vzpomínám, jak v jedné promluvě v r. 1965 srovnával nekřesťanské symboly obou totalitních režimů – hákový kříž a pětícípou hvězdu...*“ a dále připojuje vzpo-

mínku na jeden z Vaníčkových neuskutečněných plánů, kdy ve spolupráci se skautským hnutím zamýšlel podchytit zájem mládeže o zříceniny hradů a navrhol některé z nich rekonstruovat a přenechat je v užívání pro její potřeby. Chtěl tak nejen opravit řadu památek, ale hlavně z nich vytvořit jakási duchovní střediska k výchově mládeže.

V r. 1968 byl přeložen – snad i pro svou oblíbenost v Roudnici - do menší farnosti v Libčicích nad Vltavou, kde sloužil do r. 1990. Marie Tejklová vzpomíná, že za strýčkem jezdili každý rok autem a že jim před Vánocemi vždy poslal krabici ořechů z farní zahrady. „*Strýček měl moc příjemný hlas a hodně myslel na lidi. Ke kostelu tam přistavěl přístavek, kde se dalo zatopit, aby nebylo v zimě těm pár babičkám, co chodily do kostela, chladno. Libčice byly komunistický kraj. Několikrát tam strýčka také okradli. Jednou šel z pošty s důchodem a všechno mu sebrali, neměl pak prý ani na chleba... My jsme se to dozvěděli až po čase, byli jsme daleko...*“

Poslední dobu svého života strávil pater Vaníček v Domově sv. Václava ve Staré Boleslavi, kde v r. 1995 zemřel. Kněz, který Vaníčka v Roudnici n.Lab. pochovával, jej charakterizoval jako věrného Čecha, poctivého kněze a statečného vojáka. Člověk služby, člověk samostatného myšlení a hluboké víry: „*Náhoda je prázdné slovo, nic nevysvětluje. Osudy lidské jsou řízeny většinou kombinací lidských schopností, rozumem, vůlí, pamětí a citem. Zasáhne-li občas vyšší moc, vymykající se našim výpočtům, někdy dokonce i našemu chápání, nelze to odbyt pouze zjištěním zásahu. Třeba trochu přemýšlet, podívat se na událost*

OD TĚ DOBY,
CO JSEM SE STAL VAŠÍM BRATREM ...
vánoční meditace Karla Rahnera

Slavíme dnes Vánoce. Ach, Bože, je to takový zbožný zvyk. Vánoční stromček se svíčkami a několika hezkými dárky, očekávání dětí a trocha vánoční hudby je vždy hezké a dojmavé. A když k povznesení nálady přistoupí náboženská stránka, pak je to zvláště hezké a dojmavé. Máme totiž všichni – a kdo nám to bude zazlívát – tajně se sebou trochu soucitu a dopřejeme si proto rádi trochu dobrého rozpoložení, jež je mírumilovné a potěšující, tak jako když plačtivému dítěti pohladíme plavé vlásky a řekneme: „Není to tak zlé, bude to zase všechno dobré“.

Je to všechno, co se týká Vánoc? Je to hlavní věc? Nebo je toto krásné a upokojujivé, tiché a srdečné jen hezkou a lahodnou odezvou události, která se vlastně v tento den slaví a uskutečňuje někde zcela jinde, daleko výše na nebesích, daleko hlouběji v hlubinách a daleko niterněji v duši? Je vánoční radost a vánoční pokoj pouze náladou, do níž se s iluzemi utíkáme, nebo projevem, svatou oslavou skutečné události, k níž se vypravujeme s velikou udatností v srdci, aby se i na nás a skrze nás uskutečnila? A to proto, že je v každém případě pravdivá a skutečná, i když ji nechceme za pravdivou požadovat, i když z ní nemáme nic, než trochu dětské romantiky a občanské pohody?

Vánoce jsou víc, než jen trochu utěšující nálada. Záleží na tomto dítěti, na tom jediném dítěti v tomto dnu, v této svaté noci záleží. Na Božím Synu, který se stal člověkem, na jeho narození. Všechno ostatní na tomto svátku z toho žije nebo umírá a stává se iluzí. Vánoce znamenají: „On přišel. Osvětlnil noční čas. Noc našich temnot, našich nepochopení, krutou noc našich strachů a beznadějí učinil vánoční dobou, svatou nocí.“ To vyjadřují Vánoce. Okamžik, kdy se to stalo, skutečně a pro všechny věky stalo, má tímto svátkem zůstat skutečností i v našem srdci a duchu.

... Jestliže ..., řekneme ve víře, v rozhodné, střízlivé a nade všechno odvážné víře, jsou Vánoce, pak pravíme: „Do světa a do mého

jasným očima. Úvahou dojdeme k poznání, že zákon účelnosti se vztahuje na všechno, tedy i na naše tak zvané náhody. Nejednou po čase pochopíme plně smysl a význam onoho tajemného zásahu, a zůstane-li nám někdy provždy utajen, můžeme si být jisti, že je v tom nějaký řád, řízený vyšší rozumnou bytostí, kterou my věřící nazýváme Bohem.“ Tak uvažoval v rozmluvách s vojáky tento jezuita s kořeny v našem kraji.

/M
Zdroje: (Jiří Plachý: Hugo Vaníček – Duch a síla, Academia Praha, 2012; Jaroslav Čada, Hugo Vaníček, Bystřecké Okénko č. 1/2005; archiv manželů Tejklových, Bystřec; Severočeský deník, 8.8.1990, poděkování paní Altmanové, Obecní úřad Bystřec)

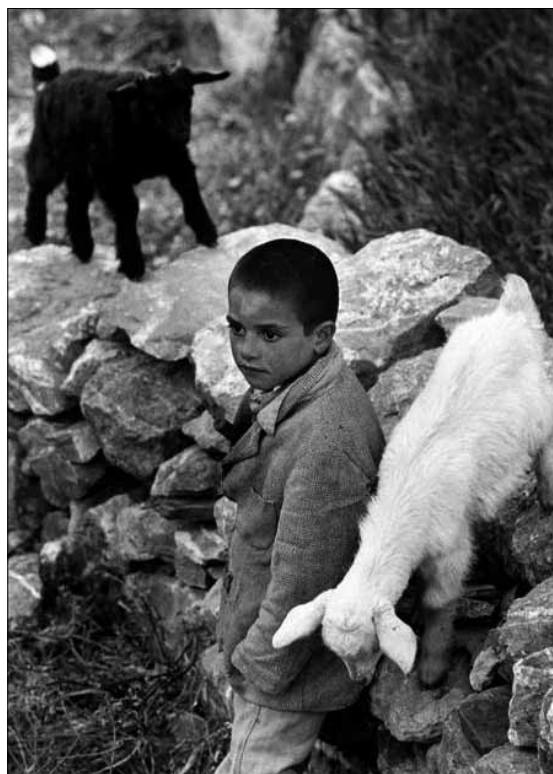
života vstoupila událost, jež změnila to všechno, co nazýváme svět a náš život, jež ukončila platnost výroku starého Kazatele: „nic nového pod sluncem“. Naši noc, úděsnou, chladnou a pustou noc, kdy tělo a duch očekávají zmrznutí, dovedla tato událost k Vánocům, ke svaté noci. Neboť Pán je zde. Pán stvoření a mého života.

Nepřihlíží již jen ze své věčnosti pouze k neustálým změnám mého stále ubíhajícího života, jež by byly hluboko pod ním. Věčnost se stala časem, Syn se stal člověkem, věčná moudrost světa, všeobjímající smysluplnost veškeré skutečnosti se stala tělem. A tím se čas i život člověka přeměnily. Tím, že Bůh sám se stal člověkem. Nikoliv tak, že by přestal být on sám, samotné věčné Boží Slovo se svou veškerou slávou a nepředstavitelnou blažeností. Avšak stal se skutečně člověkem. A nyní se ho tento svět a jeho osudy přímo týkají. Teď již není svět jen jeho dílem, ale i částí jeho samotného. Nyní pouze nepřihlíží k jeho běhu, nyní v něm má on sám účast, nyní existuje s ním, jako s ním existujeme my, nyní je mu vlastní náš úděl, naše pozemská radost a naše vlastní žalost. Nyní ho nepotřebujeme již hledat v nekonečnosti nebes, ve kterých se náš duch a naše srdce zcela ztrácejí. Nyní je on sám na naší zemi, na které se mu nedaří lépe, než nám, kde mu nebylo přičteno žádné zvláštní privilegium, ale úděl nás všech: hlad, únava, nepřátelství, strach ze smrti a bédně umírání. Je nejnepravděpodobnější pravdou, že nekonečnost Boží přijala lidskou omezenost, že život přijal smrt. Ale jen tato pravda – toto temné světlo víry – prosvětluje naše noci, jen ona vytváří svatou noc.

Bůh přišel. Je zde přítomen. Proto je všechno jiné, než si myslíme. Z věčného plynutí dál se čas přeměnil do dění, které bezhlučnou, jednoznačnou zacíleností vede ke zcela určitému konci, kdy my i svět budeme stát před odhalenou tváří Boží. Když říkáme, že jsou Vánoce, pak pravíme: Bůh řekl své konečné, své nejhlubší, své nejkrásnější slovo do světa ve Slovu, které se stalo tělem, ve Slovu, které nemůže být anulováno, protože je to Boží definitivní skutek, protože toto Slovo je sám Bůh ve světě. A toto slovo znamená: miluji tě, světe a člověče. Je to slovo zcela neočekávané a zcela nepravděpodobné. Neboť jak je možno toto slovo vyslovit, když známe člověka a svět a jejich úskalí plná děsu a prázdnoty. Bůh je však zná lépe než my. A toto slovo pravil, když sám byl zrozen jako tvor. Toto slovo lásky, které se stalo tělem, vyjadřuje, že mezi Bohem a námi má být společenství tváří v tvář, ano, že ono zde již existuje (nejvýše se můžeme ještě bránit polibku lásky, který již žh-

ne na našich ústech). Toto slovo vyřkl Bůh ve zrození svého Syna. A nyní není na světě nic víc, než malá chvíle klidu a veškerý hluk, jenž se pyšně nazývá světové dějiny nebo vlastní život, je jen úskok věčné lásky, která chce umožnit svobodnou odpověď člověka na své konečné slovo. A v tomto dlouhém krátkém okamžiku Božího mlčení, okamžiku, který se nazývá dějiny po Kristu, má člověk ještě jednou přijít ke slovu. A ve svém srdci, chvějícím se před láskou Boží, má říci Bohu, který jako člověk vedle něho stojí v mlčenlivém čekání: „Já...“ - nikoliv, nemá mu říci nic, ale mlčky se vzdát lásce Boží, která je zde, protože se narodil Syn.

Vánoce znamenají: Bůh k nám přišel, přišel tak, že vrátit se domů do své vlastní ohromující velebné slávy, může již jít jen společně se světem a s námi. Všechno se již narozením dítěte přeměnilo. Všechno se již prodírá z vlastního středu skutečnosti, kterým je vtělené Slovo, s neoblomností lásky před Boží tvář, aniž by tam svět musel zcela shořet planoucím ohněm svatosti a spravedlnosti. Všechno čas již objímá věčnost, která se sama stala časem. Všechny slzy již uvnitř vyschly, protože Bůh sám se zúčastnil pláče a setřel je se svých vlastních očí. Veškerá naděje je vlastně již vlastnictvím, neboť Bůh je již zajat světem. Noc světa se již rozjasnila. Náš svěhlavý vzdor a slabost našeho srdce, jež nechce, aby Bůh byl větším než je naše srdce, a proto ho nechce mít tak malého jako je malé dítě, které se narodí a leží v jeslích. Naše srdce nechce připustit, že půlnoc již minula a že den bez večera již proniká noc. Veškerá hořkost je pouhé připomenutí, že ještě není zřejmé, že nastoupila vánoční noc na celém světě a že veškerá blaženost na tomto světě je jen tajemné potvrzení, které si samo většinou nerozu-

mí: že již nastaly Vánoce.

Vánoční svátky proto nepředstavují poezii a dětskou romantiku, ale vyznání a víru, jež jediná člověka ospravedlňuje: že Bůh povstal a již vyřkl své poslední slovo v dramatu dějin, ať si svět jak chce mluví a povykuje. Slavnost Vánoc může být jen ozvěna onoho slova v hlubinách naší bytosti, v němž říkáme věřící „amen“ k Božímu Slovu, které z daleké věčnosti Boží přišlo do omezenosti tohoto světa a přitom nepřestalo být slovem pravdy Boží a slovem jeho blažené lásky.

Když souhlas s dětským Slovem Boží lásky nevyslovuje pouze záře svíček, radost dětí a vůně borovic, ale samotné srdce, pak se skutečně uskutečňují Vánoce, nejen náladou, ale v nejčistší pravdě. Neboť toto slovo srdce je pak opravdu nese-no Boží svatou milostí, Boží Slovo se pak zrodí i v našem srdci, jak praví staří mistři: Bůh sám vstoupí do našeho srdce, tak jako v Betlémě vstoupil do světa, tak opravdově a skutečně, ještě více, než dosud, ještě niterněji, než dosud. Pak skutečně otevřeme z vysoka a ze široka dveře našeho srdce a Bůh přijde do svého vlastnictví tak, jak o prvních Vánocích přišel do vlastnictví své všemohoucnosti, kterým je svět. Pak ale nám říká, co svým milostiplným zrozením řekl světu jako celku: „Jsem zde, jsem u tebe. Jsem tvůj čas. Já jsem zasmušilost tvého všedního dne, proč ji nechceš nést? Pláči tvé slzy, plač se mnou, mé dítě. Já jsem tvá radost, neboj se být radostný, neboť od té doby, co jsem plakal, je radost opravdovější postoj k životu než strach a smutek těch, kdo se domnívají, že nemají naději. Já jsem bezvýhodnost tvých cest, neboť tam, kde nevíš jak dál, tam jsi, bláhové dítě, dospěl již ke mně a nepozoruješ to. Jsem přítomen ve tvém strachu, neboť jsem jej trpěl s tebou a nechoval se podle měřítek světa ani hrdinně. Jsem v žaláři tvé omezenosti, neboť láska ze mne učinila tvého zajatce. Když se nesplní tvé myšlenky a tvé životní zkušenosti, hle, já jsem ten nesplněný zbytek a vím, že toto nenaplnění, jež tě chce přivést k zoufání, je vpravdě má láska, kterou ještě nechápeš. Jsem účastníkem tvých útrap, neboť já jsem je sám prožil a jsou nyní proměněny, nikoliv však vymazány z mého lidského srdce. Jsem účasten tvých nejhlubších pádů, neboť dnes jsem započal sestupovat do podsvětí. Jsem účasten tvé smrti, neboť dnes jsem s tebou počal umírat v důsledku svého zrození a od této smrti jsem si skutečně nechal nic darovat.

Nelituj ty, kteří se narodili, jak to činil Job, neboť všichni, kteří přijímají mou spásu, na-

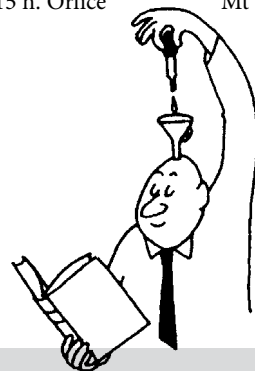
rodili se ve svaté noci, protože mé Vánoce obepínají všechny vaše dny i noci. Já sám, skutečně já celý a zcela osobně, jsem se věnoval obrovskému dobrodružství, jež počíná vašim zrozením. Pravím vám, že to mé nebylo ani lehčí, ani méně nebezpečné, než to vaše, a ujišťuji vás, že má blažený výstup. Od té doby, co jsem se stal vaším bratrem, jste mi tak blízcí, jako jsem já sám sobě. Když tedy jako tvor chci dokázat v sobě a ve vás, svých bratřích a sestřích, že jako stvořitel jsem s lidmi neprovedl žádný beznadějný pokus, kdo vám pak vyrve moji ruku? Ujal jsem se vás, když jsem vzal na sebe svůj lidský život jako s vámi rovný, v novém začátku jsem zvítězil nad svým zánikem. Jestliže svou budoucnost posuzujete jen sami podle sebe, nemůžete být dost pesimističtí. Avšak nezapomeňte: vaše opravdová budoucnost je má přítomnost, jež se dnes započala a nikdy se nestane minulostí. Proto je přece realističtější, když se budete přidržovat mého optimismu, který není utopií, ale skutečností Boha, celou skutečností Boha, kterou jsem – jako nepochopitelný zázrak své všemohoucí lásky – neporušenou a celou přinesl do studené stáje vašeho světa. Já jsem zde. Z tohoto světa již neodejdu, i když mne nyní nevidíte.

Když ty, ubohý člověče, slavíš Vánoce, pak ke všemu, co existuje a čím jsi, řekni jen jediné – řekni to mně: ‚Ty jsi zde. Ty jsi přišel. Ty jsi přišel do všeho. i do mé duše. I navzdory mé zlobě, která si nechce nechat odpustit.‘ Člověče, řekni jen to jediné, pak jsou Vánoce i pro tebe, řekni jen: ‚Ty jsi zde.‘ Nikoliv, neříkej nic. Já jsem zde. A má láska je od té doby nepřemožitelná. Jsem zde. Jsou Vánoce. Zapalte svíčky. Mají více oprávnění než veškerá temnota. Jsou Vánoce, ty zůstanou na věky.“

K. Rahnm: „Bůh je s námi“

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 8.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Mistrovice 10.15 h. Orlice	2. adventní Iz 11,1-10 Ž 72 Řím 15,4-9 Mt 3,1-12
sobota 14.12.	18 h. Mistrovice
neděle 15.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Lukavice 10.15 h. Orlice	3. adventní Iz 35,1-6a.10 Ž 146 Jak 5,7-10 Mt 11,2-11
sobota 21.12.	18 h. Lukavice
neděle 22.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Mistrovice 10.15 h. Orlice	4. adventní Iz 7,10-14 Ž 24 Řím 1,1-7 Mt 1,18-24
úterý 24.12.	Štědrý den 16 h. Orlice
středa 25.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Lukavice 10.15 h. Orlice	Slavnost Narození Páně Iz 52,7-10 Ž 98 Žid 1,1-6 J 1,1-18
čtvrtek 26.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Mistrovice 10.15 h. Orlice	Svátek sv. Štěpána Sk 6,8-10; 7,54-60 Ž 31 Mt 10,17-22
sobota 28.12.	18 h. Mistrovice
neděle 29.12. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Lukavice 10.15 h. Orlice	Svátek Svaté Rodiny Sir 3,3-7.14-17a Ž 127 Kol 3,12-21 Mt 2,13.19-23
úterý 31.12.	17 h. Kunčice
středa 1.1.2014 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Mistrovice 10.15 h. Orlice	Slavnost P.Marie Nm 6,22-27 Ž 67 Gal 4,4-7 Lk 2,16-21
sobota 4.1.	18 h. Lukavice
neděle 5.1. 7.15 Letohrad 8.45 Mistrovice 10.15 Orlice	Slavnost Zjevení Páně Iz 60,1-6 Ž 72 Ef 3,2-3a.5-6 Mt 2,1-12
sobota 11.1.	18.h. Mistrovice
neděle 12.1. 7.15 h. Letohrad 8.45 h. Lukavice 10.15 h. Orlice	Svátek Křtu Páně Iz 42,1-4.6-7 Ž 29 Sk 10,34-38 Mt 3,13-17

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741